

Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy z wizytą w Opolu Lub.

18 stycznia 2015 r. Opole odwiedzili przedstawiciele Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy, którą reprezentowali pp. Agnieszka Nieradko i Aleksander Schwarz oraz dokumentująca podróżę Kamila Józefowicz.

Komisja Rabiniczna do spraw Cmentarzy funkcjonuje jako ciało doradcze przy Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w Polsce. Zadaniem Komisji jest nadzór nad prowadzeniem wszelkich prac na cmentarzach żydowskich. W spektrum zainteresowania Komisji znajdują się także groby osób zamordowanych podczas drugiej wojny światowej. Wiadomo, że takie można znaleźć na terenie opolskiego cmentarza żydowskiego.

Stary cmentarz żydowski o powierzchni 2 ha jest położony na zadrzewionym pagórku przy ul. Józefowskiej, to miejsce spoczynku wielu pokoleń opolan wyznania Mojżeszowego.

Dokładna data założenia kirkutu jest nieznana, prawdopodobnie była to połowa XVII wieku. Źródła mówią, że w tym okresie Żydzi zaczęli się osiedlać w Opolu. Na terenie kirkutu znajdował się ohel (niewielki żydowski grobowiec, który wznosi się nad grobami wybitnych rabinów lub cadyków i ich męskich potomków) oraz drugi budynek, przypuszczalnie dom przedpogrzebowy. Podczas drugiej wojny światowej hitlerowcy zdewastowali kirkut, używając macewy do utwardzania ulic i chodników. W wyniku dewastacji cmentarz został pozbawiony wszystkich nagrobków. Proces niszczenia trwał także po zakończeniu wojny. W latach sześćdziesiątych teren kirkutu ogrodzono siatką i zadrzewiono.

Badania i prace na opolskim cmentarzu żydowskim będą prowadzone bez naruszania mogił. Niezwykle istotna jest zasada nienaruszalności grobu. Szczątki ludzkie mają bowiem oczekiwać na nadejście Mesjasza. Dlatego też cmentarze żydowskie nie wolno rozkopywać, a ekshumacja dopuszczalna jest tylko w ściśle określonych przypadkach.

Istnieje tradycja, która mówi, że dusza i ciało pozostają połączone nawet po śmierci, więc jeżeli narusza się kości, tu, na ziemi, to naruszony zostaje także spokój duszy w niebie. Dla Żydów najważniejsze jest to, co kryje ziemia, a nie nagrobek.

Podczas rozmowy Agniesz-

ka Nieradko wyjaśniła że: „Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy w partnerstwie z Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednanie prowadzi projekt Avar le Atid- Przyszłość dla Przyszłości. Projekt jest realizowany w partnerstwie z Instytutem Pamięci Narodowej, Wydziałem Archeologii Uniwersytetu Staffordshire oraz Państwowym Muzeum Żydowskim w Wilnie.

Jednym z naczelných celów projektu jest poszukiwanie zapomnianych mogił ofiar Holocaustu, odtwarzania przebiegu egzekucji oraz personaliów ofiar. Nasze badania opierają się na kilku filarach. Pierwszy z nich to ostatni żyjący świadkowie zagłady polskich Żydów, którzy znają lokalizację grobów, drugi to dokumenty historyczne z archiwów Instytutu Pamięci Narodowej, w których szukamy wiedzy na temat przebiegu Ostatecznego Rozwiązania w danej miejscowości oraz trzeci, czyli badania georadarowe. - Georadar działa jak rentgen prześwietlający ziemię - wtrącił Aleksander Schwarz. Dzięki tak różnorodnym narzędziom udaje nam się dotrzeć do zapomnianych miejsc kaźni i pochówku polskich Żydów, wyznaczyć granice mogił oraz ocalić od zapomnienia imiona i nazwiska ofiar. Ich personalia zasilają bazę

danych programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką” (www.straty.pl) realizowanego przez Fundację Polsko-Niemieckie Pojednanie.

Obok pracy w terenie, naszym priorytetem jest współpraca z lokalną społecznością w tym spotkania z młodzieżą. W myśl założeń projektowych chcielibyśmy odbyć spotkania z mieszkańcami każdej z miejscowości, w których prowadzimy poszukiwania. W ich trakcie opowiadamy o rezultatach badań prowadzonych w ich regionie w ramach projektu, jak również o prowadzonych na ogólnopolską skalę poszukiwaniach żydowskich grobów wojennych, ich wynikach, metodologii oraz doniosłości.

Komisja apeluje do mieszkańców Opola Lubelskiego i okolicznych miejscowości o informacje dotyczące zbiorowych i indywidualnych miejsc pochówków ofiar Zagłady. Listy można przysyłać na adres: Komisja Rabiniczna do spraw Cmentarzy, ul. Twarda 6, 00-950 Warszawa, tel./fax: 22 624 14 84 lub fundacja-zapomniane@gmail.com

Przedstawiciele Komisji odwiedzili również Józefów, Głodno, Chodel i Poniatową

ES